

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Název práce: Etnologický přínos prof. Aloise Musila

Autor práce: Bc. et Bc. Barbora Zelenková

Oponent: Marek Jakoubek

Komunistický režim se Aloise Musila snažil z paměti našeho národa cíleně vytěsnit – a jistou dobu se zdálo, že se mu to daří. O A. Musilovi se u nás (zase) začalo psát počínaje devadesátými lety minulého století; a je to dobře. Rehabilitovat osobnost a dílo tohoto badatele a autora je záslužný cíl a každý příspěvek, který napomáhá k jeho dosažení, je vítán, což v obecné poloze platí i pro diplomovou práci Barbory Zelenkové.

B. Zelenková toho o Aloisi Musilovi přečetla hodně, to je bezesporné. Kromě dostupných publikací v češtině a angličtině (nezapomeňme ovšem, že nezanedbatelná část Musilova díla vyšla němčině) pak měla k dispozici rovněž přepisy Musilových přenášek pro Český rozhlas z let 1933-1938. Vedle samotného díla Musilova nastudovala B. Zelenková také značnou porci literatury o Musilovi. To vše je bez diskuse a muselo to zabrat spoustu času a energie. Je ale otázka, zda B. Zelenková trefila terč, který si vytknula zasáhnout.

Jak napovídá už samotný název práce „Etnologický přínos prof. Aloise Musila“, cílem práce bylo identifikovat a zhodnotit přínos Musilova díla pro etnologii, resp. etnografii (oba termíny autorka užívá někdy separé, jindy v tandemu, každopádně víceméně zástupně). V práci se mihne i cosi na způsob výzkumné hypotézy, nicméně příslušná formulace je natolik nešikovná („Komparativní části mají za cíl podepřít výzkumnou hypotézu o přínosu díla profesora Musila i pro vědy společenské, jakou je například kulturní antropologie, z historických věd etnologie“ /str. 12/“), že ji za relevantní výzkumnou hypotézu považovat spíše nelze. Na druhou stranu, uvedeným způsobem orientovaná práce se bez vstupní hypotézy asi i obejde. Výraznější potíží vidím v tom, že abychom mohli uvedenou operaci (tj. zhodnocení přínosu Musilova díla pro etnologii, resp. etnografii) provést, je, mám za to, nezbytné velmi dobře vědět, co to etnologie/etnografie je, resp. co za ni budu v rámci textu považovat. Jak uvedeno výše, víme, že autorka považuje etologii za vědu historickou; to je na jednu stranu vcelku standardní řešení, na tu druhou to ale o etnologii zas až tolik neříká.

Uvedená potíže se pak projeví i v závěru práce – zde totiž čteme, že „Musilův výzkum ... *uchoval* antropologická a etnografická *data*, která jsou dnes nemožná [sic] v terénu nashromáždit ... Musilův terénní výzkum *se stal primárním pramenem* pro etnologická pro etnologická a antropologická komparativní studia“ (str. 57; kurziva MJ). Z uvedené formulace vyplývá, že Musilova díla slouží v rámci etnologie/etnografie jako zásobárna dnes již nedosažitelných dat. Tj. sama Musilova díla etnologická vlastně nejsou a etnologii pouze *slouží* jako „primární pramen“. No, je-li to tak, je to (ve vztahu k odkazu A. Musila) trochu smutné – a zároveň by to s sebou neslo, že *etnologický* přínos sensu stricto Musilova díla je nulový: chce ale autorka opravdu říci právě toto?

Na závěr pár drobností – trochu mne překvapuje, že autorka nečetla tuto (Gellner, Ernest.: Lawrence of Moravia, *Times Literary Supplement*, 19. 8. 1994: 12-14) práci, kterou jsem dokonce (alespoň jsem o tom přesvědčen) už četl i v českém překladu. Dále – pro příště by asi bylo dobré odlišit práce téhož autora ze stejného roku např. přidáním a,b,c za letopočet – pokud tato distinkce chybí, je těžké zjistit, k jakému dílu odkaz „Musil 1928“ v textu vlastně odkazuje. Nakonec – přílohu práce tvoří přepis Musilovy přednášky „Vzpomínka na Arabii“; osobně bych dal přednost (jde ale opravdu spíše o otázku osobních preferencí) zveřejnění přednášky „Plukovník Lawrence v legendě a skutečnosti“.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm „velmi dobře“.

V Rudné u Prahy 14. 8. 2018

Marek Jakoubek